

Landelijke Adviescommissie
Plaatsing Langdurige Forensisch
Psychiatrische Zorg
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Jaarverslag

2020

Jaarverslag

2020

Landelijke Adviescommissie
Plaatsing Langdurige Forensisch
Psychiatrische Zorg

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	
Inleiding	6
Hoofdstuk 1	8
Kerntaak	8
1.1 Inleiding	9
1.2 Aantal aanvragen	10
1.3 Nieuwe aanvragen	10
1.4 Herbeoordelingen	11
1.5 Verzoeken tot opheffing	12
1.6 Aanvraag individueel beveiligingsniveau	12
1.7 Beslissingen namens de minister	12
1.8 Doorlooptijden	13
Hoofdstuk 2	14
Overige activiteiten	14
2.1 De lerende LFPZ-praktijk	15
2.2 Overleg ketenpartners	16
Bijlage	18
Samenstelling Landelijke Adviescommissie Plaatsing Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg	19

Inleiding

De Landelijke Adviescommissie Plaatsing Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg (verder: LAP) toetst alle door de Forensisch Psychiatrische Centra ingediende aanvragen voor plaatsing, voortzetting of beëindiging van plaatsing van ter beschikking gestelden in een LFPZ voorziening. De LAP brengt hierover advies uit aan de minister van Justitie en Veiligheid.

De LAP heeft de volgende doelstelling:

‘De LAP stelt zich ten doel een onafhankelijke inhoudelijke toets van alle LFPZ plaatsingen te waarborgen en daarover een gedegen advies uit te brengen aan de minister. De advisering geschiedt op basis van het Beleidskader Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg (verder: het Beleidskader).’ Deze doelstelling is geformuleerd naar aanleiding van het Besluit van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 15 april 2012, houdende de instelling van de LAP (verder: het Besluit).

De LAP bestaat inclusief de voorzitter uit twee juristen, drie forensisch psychiaters en drie forensisch psychologen en wordt ondersteund door een onafhankelijk bureau.

In artikel 11 van het Besluit is bepaald dat de voorzitter van het college elk jaar vóór 1 maart een jaarverslag uitbrengt naar aanleiding van de werkzaamheden van het voorafgaande jaar. In het voorliggende jaarverslag is informatie opgenomen over de aantallen en soorten adviezen die de LAP in 2020 heeft uitgebracht, waaronder een beknopte samenvatting van de belangrijkste overwegingen die aan deze adviezen ten grondslag hebben gelegen. Tevens worden de overige activiteiten van de LAP kort toegelicht.

Hoofdstuk 1

Kerntaak

1.1 Inleiding

De LAP heeft op grond van artikel 3 van het Besluit tot taak de minister van Justitie en Veiligheid te adviseren over de afdoening van aanvragen tot plaatsing of beëindiging van plaatsing van ter beschikking gestelden in een LFPZ voorziening. Tevens adviseert de LAP de minister periodiek over de voortzetting van de plaatsing.

Bij een aanvraag tot LFPZ plaatsing beoordeelt de LAP of de eindverantwoordelijke behandelaar naar geldend psychiatrisch inzicht in alle redelijkheid tot de vaststelling heeft kunnen komen dat voortzetting van op verandering gerichte behandeling thans niet langer zinvol is en dat doorstroming naar een andere instelling waar het noodzakelijke niveau van zorg en beveiliging geboden kan worden, in het bijzonder een GGz-instelling, niet mogelijk is. Indien deze mogelijkheden niet aanwezig worden geacht, dan adviseert de LAP tot plaatsing in een LFPZ voorziening.

Op grond van het Beleidskader beoordeelt de LAP vervolgens elke twee jaar of voortzetting van de LFPZ status nog gerechtvaardigd is. Door nieuwe medische ontwikkelingen en behandelmethoden of een wijziging in het behandelperspectief of ziekte-inzicht, kan terugplaatsing naar een reguliere behandelafdeling en op den duur resocialisatie mogelijk zijn. Tevens onderzoekt de LAP of de LFPZ status om een andere reden dient te worden beëindigd, in het bijzonder in verband met de mogelijkheid van plaatsing in een andere instelling waar het noodzakelijke niveau van zorg en beveiliging geboden kan worden.

Overeenkomstig artikel 6 van het Besluit behandelt de LAP de aanvragen in subcommissies. De LAP is onderverdeeld in commissies die wisselen van samenstelling. In elke commissie zitten twee gedragsdeskundigen, te weten een psychiater en een psycholoog.

De commissievergaderingen worden voorgezeten door één van de juristen en worden genoteerd door de secretaris van de commissie of diens plaatsvervanger.

Tijdens de vergaderingen worden de adviezen vastgesteld.

Er vinden per maand gemiddeld één à twee commissievergaderingen plaats.

Per commissievergadering worden in de regel maximaal vijf aanvragen behandeld als het gaat om herbeoordelingen. De commissievergaderingen vinden plaats op locatie, namelijk in de FPC's waar de LFPZ-gestelden verblijven dan wel de kliniek waar de patiënt voor wie LFPZ plaatsing is aangevraagd, verblijft. Een voorwaarde op grond van het Beleidskader is dat de commissie niet alleen het volledige dossier toetst, maar de patiënt ook heeft gezien. Alvorens de commissie de nieuwe aanvragen en periodieke herbeoordelingen derhalve bespreekt en van advies voorziet, worden de patiënten gezien om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen. Dit betreft nadrukkelijk geen onderzoek van de patiënt zoals de kliniek en de externe rapporteurs verrichten, maar de betrokken patiënt wordt in de gelegenheid gesteld om te reageren op de adviezen van de kliniek en de rapporteurs en de vragen van de commissie. De advocaat van de patiënt wordt voorafgaand aan de vergadering in staat gesteld om schriftelijk opmerkingen in te dienen.

Na afloop van de vergadering worden de adviezen aan de minister opgesteld en verzonden naar de Divisie Individuele Zaken van DJI, waar namens de minister een beslissing wordt genomen op de aanvraag.

1.2 Aantal aanvragen

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2020 heeft de LAP in totaal 49 aanvragen ontvangen en behandeld.

Dit betrof:

- 15 nieuwe aanvragen tot LFPZ plaatsing
- 29 periodieke (en tussentijdse) herbeoordelingen van de LFPZ plaatsing
- 2 verzoeken tot opheffing
- 3 aanvragen tot wijziging van het individuele beveiligingsniveau

1.3 Nieuwe aanvragen

Ten aanzien van de 15 nieuwe aanvragen tot LFPZ plaatsing heeft de LAP in 12 zaken aan de minister geadviseerd om de aanvraag toe te wijzen en in 2 zaken om de aanvraag af te wijzen. De LAP heeft voorts één zaak aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie en deze informatie was op 31 december 2020 nog niet binnen.

Advies LAP	Aantal
Toewijzen	12
Afwijzen	2
Lopende aanhouding	1
Totaal	15

De redenen voor de adviezen tot afwijzing van de aanvragen voor LFPZ plaatsing in voornoemde zaken waren gelegen in het volgende:

- In één zaak lag er enerzijds een goed onderbouwde aanvraag van de kliniek waaruit bleek dat er verschillende behandelopogingen hebben plaatsgevonden waarbij zich ernstige incidenten hebben voorgedaan, en anderzijds diverse pro justitia rapportages waaruit bleek dat de externe deskundigen nog perspectief zagen voor resocialisatie. Ondanks het moeizame verloop van de behandeling is er een voorzichtige positieve ontwikkeling zichtbaar in het functioneren van betrokkene door de jaren heen. Naar het oordeel van de commissie kon op grond van de voorliggende stukken niet worden geconcludeerd dat er geen behandelperspectief meer is voor betrokkene. De commissie heeft een nieuwe resocialisatiepoging geadviseerd onder strikte voorwaarden en met gerichte behandeling en begeleiding op de nog aanwezige risicofactoren.
- In één zaak was naar het oordeel van de commissie onvoldoende gemotiveerd waarom een LFPZ plaatsing op basis van de risico's thans de enige aangewezen optie was. In de kliniek is met name de persoonlijkheidsproblematiek van betrokkene zichtbaar, waardoor betrokkene vastdraait in het systeem. Niet gebleken is echter dat deze stoornis een oorzaak is geweest van het indexdelict. In de kliniek zijn ook geen delictgerelateerde gedragingen zichtbaar. De commissie heeft in lijn met een eerdere rapportage van het Pieter Baan Centrum en de reeds opgestarte verlopen, een nieuwe resocialisatiepoging in kleine stappen met voldoende waarborgen en extern risicomanagement geadviseerd.

De redenen voor de aangehouden zaak waren gelegen in het volgende:

- De commissie achtte zich na bestudering van het dossier onvoldoende voorgelicht over de mogelijkheden tot plaatsing van betrokkene in een (longcare) voorziening met een lager beveiligingsniveau en of daar het risicomanagement in voldoende mate gewaarborgd kan worden. Mede gelet op de bevindingen van de onafhankelijke pro justitia rapporteurs zag de commissie voldoende aanleiding om nader onderzoek te laten doen naar de mogelijkheid van een voorziening met een lager beveiligingsniveau, in dit geval De Wierde.

1.4 Herbeoordelingen

Op grond van het Beleidskader dient door middel van een periodieke toets tweemaal per jaar door de LAP te worden beoordeeld of voortzetting van de LFPZ-indicatie nog gerechtvaardigd is. Daarnaast kan de LAP in haar advies verzoeken om een tussentijdse herbeoordeling van de LFPZ-indicatie, indien de LAP aanleiding ziet om binnen een bepaalde periode (van doorgaans een jaar) de mogelijkheden van behandeling of uitplaatsing te onderzoeken dan wel de betrokken patiënt hiervoor te motiveren en bij succesvol verloop te kijken of er perspectief ontstaat op behandeling of overplaatsing naar een andere voorziening.

Ten aanzien van de 29 periodieke en tussentijdse herbeoordelingen heeft de LAP in 28 zaken aan de minister geadviseerd om de LFPZ plaatsing voort te zetten. De LAP heeft voorts één zaak aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie en deze informatie was op 31 december 2020 nog niet binnen.

De LAP heeft in voornoemde periode tevens advies uitgebracht ten aanzien van een periodieke herbeoordeling, die in 2018 was aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie. In deze zaak heeft de LAP geadviseerd om de LFPZ plaatsing voort te zetten.

Advies LAP	Aantal
Voortzetten	29
Opheffen	0
Afgesloten aanhouding	1
Totaal	30

De redenen voor de aangehouden zaak waren gelegen in het volgende:

- Op advies van de LAP is betrokkene in het Pieter Baan Centrum (verder: PBC) onderzocht en het PBC heeft geadviseerd om de LFPZ-indicatie op te heffen. De commissie achtte het echter, net als de kliniek en de deelnemers aan de zorgconferentie, van belang dat er eerst een geschikte vervolgsetting voor betrokkene wordt gevonden, voordat wordt overgegaan tot opheffing van de LFPZ-indicatie. Gelet op zowel de voorgeschiedenis van betrokkene als de complexe taak voor de vervolgkliniek die op basis van adviezen van het PBC voorligt, is het van belang dat er een geschikte vervolgvoorziening wordt gevonden en dat er een zorgvuldig plan wordt opgesteld, waar betrokkene zich ook aan weet te committeren. Gelet op het advies van het PBC tot opheffing van de LFPZ-indicatie achtte de commissie het aangewezen om (nog) niet te adviseren tot verlenging, maar het advies aan te houden in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar plaatsingsmogelijkheden op basis van het PBC-advies en de zorgconferentie.

1.5 Verzoeken tot opheffing

Ten aanzien van de twee verzoeken tot opheffing heeft de LAP geadviseerd om het verzoek toe te wijzen en de LFPZ plaatsing op te heffen.

Advies LAP	Aantal
Toewijzen	2
Totaal	2

1.6 Aanvraag individueel beveiligingsniveau

Ten aanzien van de drie aanvragen om het individuele beveiligingsniveau in de zin van de Verlofregeling te wijzigen naar laag, heeft de LAP in alle zaken het advies van de kliniek gevolgd en geadviseerd om het beveiligingsniveau als laag vast te stellen.

1.7 Beslissingen namens de minister

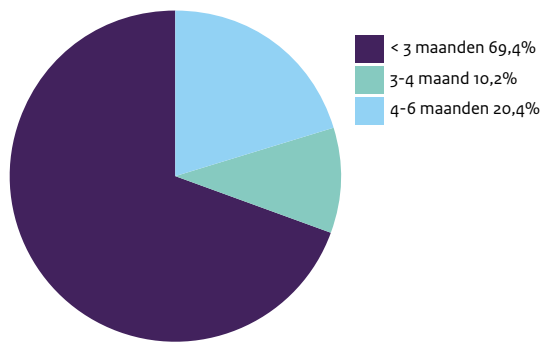
Op grond van artikel 8, derde lid van het Besluit kan de minister in zijn beslissing gemotiveerd afwijken van het advies van de LAP. In 2020 heeft de LAP geen contraire beslissingen ontvangen namens de minister.

1.8 Doorlooptijden

De LAP streeft ernaar om binnen drie maanden na ontvangst van een aanvraag een advies te zenden aan de minister. Voor het vaststellen van de doorlooptijd geldt als begin de datum van binnenkomst van de aanvraag bij de LAP en als einde de datum waarop het advies aan de minister wordt verzonden

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2020 heeft de LAP slechts 34 van de 49 aanvragen binnen een termijn van drie maanden van een advies kunnen voorzien. De behandeling van de overige ontvangen aanvragen is vanwege de Corona maatregelen uitgesteld en heeft de drie maanden termijn overschrijden. De LAP heeft deze aanvragen middels de inzet van videoconferencing alsnog binnen een redelijke termijn kunnen afhandelen. Inmiddels is de LAP weer in de gelegenheid om de FPC's te bezoeken en zijn de problemen rond de doorlooptijd opgelost.

De cijfers zien er in een schema als volgt uit:

Hoofdstuk 2

Overige activiteiten

2.1 De lerende LFPZ-praktijk

In het kader van 'de lerende LFPZ-praktijk' is de LAP op 27 en 28 februari 2020 'de hei op gegaan' om stil te staan bij een intern uitgevoerd onderzoek naar uitstroom uit de LFPZ en enkele belangrijke beleidsontwikkelingen. Hierbij is gereflecteerd op de eigen rol van de LAP, maar ook op het speelveld waarin de LAP zich begeeft en de samenwerking met de ketenpartners.

De tweede dag is het Adviescollege Verloftoetsing TBS aangeschoven en is onder meer aandacht besteed aan de raakvlakken in de praktijk tussen het werk van het AVT en de LAP en het creëren van inzicht in elkaars perspectief, rol, taak en verantwoordelijkheid.

Tijdens de heidagen zijn onder meer de volgende onderwerpen besproken:

- **Onderzoek uitstroom LFPZ:**

De LFPZ heeft de afgelopen jaren belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt.

Met de inwerkingtreding van het nieuwe beleidskader per 1 januari 2019 is bewust gekozen voor een nieuwe naamgeving, te weten langdurige forensisch psychiatrische zorg in plaats van longstay, welke aansluit bij de ontwikkelingen van de afgelopen jaren waarbij er meer perspectief is gekomen voor door- en uitstroom van tbs-gestelden met een LFPZ-indicatie. Naast kwaliteit van leven en stabilisatie van het toestandbeeld, zijn het blijvend zoeken naar mogelijkheden tot (nieuwe) behandeling om resocialisatie mogelijk te maken en plaatsing in een minder beveiligde omgeving expliciete doelen. De LAP heeft onderzoek gedaan naar de gerealiseerde uitstroom vanuit de LFPZ, aansluitend bij deze doelen. Uit het onderzoek blijkt dat het uitstroombestand uit de LFPZ rond de 50% ligt. Opvallend daarbij is dat er diverse casussen zijn waarin de betreffende tbs-gestelde binnen een periode van 2,5 tot 4 jaar de LFPZ is uitgestroomd. Hieruit blijkt dat het beeld van de LFPZ als "eindstation", dat bij sommige mensen nog bestaat, niet juist is. De LFPZ heeft tegenwoordig ook duidelijk een functie als tussenvoorziening, waar zonder behandeldruk nieuwe perspectieven worden gezocht en kunnen ontstaan voor een tbs-gestelde.

Dit sluit aan bij de aanbevelingen in het advies 'Langdurig verblijf in de tbs' van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Rechtsbescherming d.d. 30 april 2020.

Naar aanleiding van dit advies kan de komende periode verder worden gekeken naar een verdieping van de invulling van deze bredere functie van de LFPZ.

- **Beleidsontwikkelingen:**

De LAP is door afdeling Plaatsing van DJI gevraagd om de mogelijkheid van een voorwaardelijke opheffing van de LFPZ-indicatie bij proefplaatsing te onderzoeken. Het idee is om middels een voorwaardelijke opheffing van de LFPZ-indicatie een langere periode van proefplaatsing mogelijk te maken, zodat nog beter kan worden onderzocht of terugkeer naar een behandelsetting of uitstroom naar een voorziening met een lager beveiligingsniveau voor een patiënt de aangewezen stap is. De meerwaarde van een voorwaardelijke opheffing is, naast het feit dat een patiënt langer kan worden geobserveerd, onder meer gelegen in de vangnetfunctie. Sommige patiënten in de LFPZ zijn angstig om de voorziening die zij goed kennen te verlaten en een proefplaatsing kan de angst om de stap naar een uitstroombestemming te zetten mogelijk weghalen. Een mogelijke terugkeer naar de hun vertrouwde LFPZ-voorziening is dan gewaarborgd zonder dat er een geheel nieuwe procedure middels een hernieuwde LFPZ-aanvraag dient te worden doorlopen.

De LAP heeft een voorstel voor een dergelijke procedure vastgelegd in een nota, welke is besproken met afdeling Plaatsing, de Directie Beleids- en Bestuursondersteuning van DJI, de LFPZ en de advocatuur. In 2021 zal de implementatie verder vorm krijgen.

- **Uitstroomvoorzieningen LFPZ:**

In het veld (bij onder meer rapporteurs) lijkt geen goed zicht te zijn op alle mogelijke uitstroomvoorzieningen, met een differentiatie naar patiëntgroepen en mogelijke voorwaarden die daarbij gelden. Het ondersteunend bureau van de LAP heeft een overzicht gemaakt van alle mogelijke uitstroomvoorzieningen voor LFPZ patiënten, met een beschrijving van het soort voorziening, de mate van begeleiding en toezicht en de voorwaarden waaronder plaatsing zou kunnen plaatsvinden. Dit overzicht is gedeeld met de LFPZ-kliniek, afdeling Plaatsing en de pro justitia rapporteurs die in opdracht van het NIFP LFPZ-zaken beoordelen.

- **Vraagstelling pro justitia rapportages:**

Uit ervaringen van de LAP in de afgelopen negen jaar en uit voormeld onderzoek naar de LFPZ advisering en uitstroom, is gebleken dat pro justitia rapporteurs zich in sommige gevallen beperken tot algemene opmerkingen over de LFPZ plaatsing en weinig concreet zijn over de mogelijkheden die zij onderzocht hebben ten aanzien van eventuele uitstroom uit de LFPZ. Dit is mogelijk te wijten aan de huidige beperkte vraagstelling. De LAP verwacht een betere communicatie en advisering over alle aspecten die de LFPZ beoordeling raken, als er in de vraagstelling concretere vragen worden opgenomen voor de rapporteurs. De LAP heeft in dit kader geïnventariseerd welke vragen voor de LFPZ-toetsing op grond van het Beleidskader LFPZ van belang zijn voor een goede beoordeling. Deze vragen zijn verwerkt in een voorstel dat aan het NIFP is voorgelegd. Zij zullen de komende periode beoordelen hoe deze gewijzigde vraagstelling kan worden geïmplementeerd. Verder is afgesproken dat de LAP in samenwerking met het NIFP begin 2021 een dagdeel deskundigheidsbevordering voor pro justitia rapporteurs over de LFPZ-toetsing zal organiseren.

2.2 Overleg ketenpartners

Er wordt continue geïnvesteerd in overleg met en het afstemmen van het werkproces met de Divisie Individuele Zaken van DJI en de FPC's. Voorts vindt er periodiek overleg plaats met de FPC's, de Directie Forensische Zorg, de Divisie Individuele Zaken en de Directie Sanctietoepassing en Jeugd over mogelijke knelpunten in beleid en procedures.

Bijlage

Samenstelling Landelijke Adviescommissie Plaatsing Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg

Voorzitter:

Mr I.E. de Vries

Vice-voorzitter:

Mr Y.A.J.M. van Kuijk

Gedragdeskundigen:

Drs K.M. ten Brinck

Drs I. Maksimovic

Drs D. van der Meer

Drs E. Otte

Drs J.A.M. Reijnen

Drs M.R. Weeda

Plaatsvervangend lid:

Mr J.A.W. Lensing

Secretaris:

Mr H.G. Leentvaar-Loohuis

Plaatsvervangend secretaris:

Mr L. Zawierko

Contactgegevens:

Telefoonnummer secretariaat: 0880-71 39 00

E-mailadres: LAP@avt.minjus.nl

Website: [www. landelijkadviescommissieplaatsing.nl](http://www.landelijkadviescommissieplaatsing.nl)

Colofon

Dit jaarplan is een uitgave van:

Landelijke Adviescommissie
Plaatsing Langdurige Forensisch
Psychiatrische Zorg
Postbus 24019 | 3502 MA Utrecht
T 0880 71 39 00 | LAP@avt.minjus.nl
www.landelijkadviescommissieplaatsing.nl

Januari 2021